

Landstingsstyrelsens förvaltning
Tillväxt, miljö och regionplanering

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2015-01-14

LS 1412-1454

Handläggare: Hans Brattström

Tillväxt- och regionplane-
nämnden

Yttrande över PM: Att tillgodose kulturvärden och utveckla stadsmiljön i områden av riksintresse

Ärendebeskrivning

Stockholms stad, Stadsbyggnadskontoret, har berett Stockholms läns landsting tillfälle att yttra sig över remiss av PM: Att tillgodose kulturvärden och utveckla stadsmiljön i områden av riksintresse. Detta genomförs som ett föreklarat samråd. Promemorian kommer därefter att bearbetas och ingå i processen med en uppdaterad översiktplan enligt plan- och bygglagen.

Stadsbyggnadskontoret har utarbetat denna promemoria för att bättre svara mot plan- och bygglagens krav på att i översiktsplanen redovisa hur områden av riksintresse för kulturmiljö ska tillgodoses.

Beslutsunderlag

Förvaltningens tjänsteutlåtande 2015-01-14
Förslag till yttrande 2015-01-14

Ärendets beredning

Landstinget yttrar sig över detta underlag med utgångspunkt i landstingets roll som regionplaneorgan. Ärendet har beretts inom TMR.

Förslag till beslut

Tillväxt- och regionplanenämnden föreslås besluta

att avge yttrande över PM: Att tillgodose kulturvärden och utveckla stadsmiljön i områden av riksintresse i enlighet med förvaltningens förslag.

Förvaltningens förslag och motivering

Sammanfattning

Stockholms stad har tagit fram ett underlag för tydligare förhållningssätt till kulturmiljövårdens riksintresseområden. Efter samråd ska ett förslag utarbetas som kan tjäna som vägledning till dess en ny översiktsplan antas. En grundläggande värdering är att se kulturvärdena som en resurs för stadsutveckling. Inriktningen i den remitterade promemorian ligger väl i linje med inriktningen i RUFSS för säkra och utveckla regionens kulturmiljövården.

Bakgrund

Denna promemoria har tagits fram inom ramen för arbetet med aktualitetsprövning av Stockholms översiktsplan, *Promenadstaden*. Syftet är att vidareutveckla översiktsplanens förhållningssätt till områden av riksintresse för kulturmiljövården. Bakgrunden är dels stadens erfarenheter av svårigheter i planering som berör riksintressen och dels länsstyrelsens tidigare granskningskrav. Promemorian tydliggör inriktningen för hur översiktsplanens bilaga om riksintressen för kulturmiljövården ska aktualiseras och kompletteras.

Stockholm lyfter fram tre problem som tydliggjorts i Stockholms planering och planprocess:

- Oförutsägbarhet – osäkerheten om vad riksintresse innebär i planprocessen
- Tid- och resurskrävande planprocesser med omfattande utredningar om konsekvenser för kulturhistoriska värden
- Arkitektoniska kompromisslösningar – risk för många varv av omarbetningar på otydliga grunder

Stadsbyggnadskontoret menar att ett tydligare förhållningssätt kan bidra till att både effektivisera planprocesserna och lyfta fram kulturvärdenas betydelse i stadsutvecklingen. Staden ser ett starkt behov av ett uppdaterat och utvecklat underlag och förhållningssätt till tillämpning av riksintresset för kulturminnesvård mot bakgrund av den snabba omvandlingen i Stockholm.

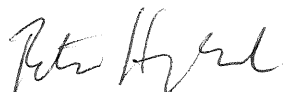
I promemorian framhålls att oavsett vad som händer med riksintressesystemet kommer de kulturhistoriska värdena att bestå. Stockholms stads ambition är därför att hitta former för att ta tillvara och utveckla kulturvärdena som en resurs för framtidens stadsmiljö samtidigt som målen för bostadsbyggandet ska uppnås. Detta överensstämmer helt med det förhållningssätt som RUFSS 2010 förespråkar, att se de kulturhistoriska värdena som en tillgång som bidrar till länets utveckling.

Promemorian innehåller en redovisning för alla riksintresseområden i staden med välutvecklade värdebeskrivningar, resonemang om motstående intressen och förslag till riktlinjer/förhållningssätt för att tillgodose riksintresset och att utveckla staden. För Stockholms innerstad med Djurgården har redovisningen en förtjänstfull tematisk uppdelning.

Efter detta samråd ska ett förslag till förhållningssätt utarbetas som kan godkännas av stadsbyggnadsnämnden och användas fram till antagande av en ny översiktsplan. Stadsbyggnadskontoret bedömer att ett tillfälligt vägledande dokument behövs eftersom Stockholm är inne i en snabb förändringstakt och det finns ett akut behov av en vägledning för att kunna hantera riksintressefrågorna och se kulturmiljön som en resurs för framtiden.

Överväganden

Granskningen av den remitterade promemorian har i första hand gjorts mot bakgrund av den inriktning som RUFSS 2010 under strategin *Säkra värden för framtida behov* anger för att säkra och utveckla regionens kulturvärden. I RUFSS framhålls att en viktig del av regionens attraktivitet och identitet finns i områden som är av riksintresse och/eller är natur- och kulturresevat, nationalpark eller nationalstadspark. Kulturhistoriska värden bör ses som en tillgång som bidrar till länets utveckling. RUFSS framhåller behovet av att ökad kunskap om kulturmiljön utvecklas till stöd för arbetet på regional och kommunal nivå. Intentionen med den remitterade promemorian ligger väl i linje med denna inriktning. Med det betydande bostadsbyggande och den snabba förändring som Stockholm planerar för är behovet av ett väl genomarbetat och tydligt underlag för att tillgodose kulturvärden och utveckla stadsmiljön i områden av riksintresse påtagligt.

Peter Haglund
Direktör SLL Tillväxt, miljö och
regionplanering

Hans Brattström
Regionplanerare

Yttrande över PM: Att tillgodose kulturvärden och utveckla stadsmiljön i områden av riksintresse

Inledning

Stadsbyggnadskontoret har utarbetat promemorian *Att tillgodose kulturvärden och utveckla stadsmiljön i områden av riksintresse* inom ramen för aktualitetsprövningen av stadens översiktsplan *Promenadstaden*. Syftet är att vidareutveckla översiktsplanens förhållningssätt till områden av riksintresse för kulturmiljövården för att bättre svara mot plan- och bygglagens krav på att i översiktsplanen redovisa hur områden av riksintresse för kulturmiljö ska tillgodoses. Tillväxt- och regionplanenämnden ställer sig positiv till att Stockholms stad utvecklar ett tydligare förhållningssätt till kulturmiljövårdens riksintresseområden.

Synpunkter

I RUFSS 2010 utvecklas under strategin *Säkra värden för framtida behov* en inriktning för att säkra och utveckla regionens kulturmiljövården. I RUFSS anges

”Regionens rika historia avspeglas i städer, på landsbygden och i och invid vatten. Regionens kulturmiljöer berättar om landskapets och samhällets utveckling och är av stor betydelse både för regionens attraktivitet och ekonomiska tillväxt, och för invånarnas känsla av sammanhang och identitet. En ökad kunskap om kulturmiljön behöver utvecklas till stöd för arbetet på både regional och kommunal nivå. Kulturhistoriska värden bör ses som en tillgång, som bidrar till länets utveckling. Även det kulturella föreningslivet bör ses som en resurs för kulturell utveckling. Kulturhistoriska värden knutna till framförallt stadsbygd, industrimiljöer och 1900-talets samhällsutveckling bör uppmärksammas. Ansvar för att utveckla ny kunskap och nya stra-

tegrier för planering delas av många parter, med länsstyrelsen som en central aktör. Det gäller t ex befintliga och eventuellt tillkommande världsarv.”

Tillväxt- och regionplanenämnden delar bedömningen att ett tydligare förhållningssätt kan bidra till att både effektivisera planprocesserna och lyfta fram kulturvärdenas betydelse i stadsutvecklingen och ser mycket positivt på att ett tydligt förhållningssätt till områden av riksintressen för kulturmiljövärden tas fram. Detta bör kunna bidra till att begränsa den planeringssäkerhet och tidsutdräkt som utmärkt planprojekt i riksintresseområden samtidigt som kulturmiljövärdena kan medverka till utvecklingen av en attraktiv stadsmiljö med goda urbana kvaliteter.

Sammanfattningsvis bedömer Tillväxt- och regionplanenämnden att den remitterade promemorian och det förslagna förtydligade förhållningssättet till kulturmiljövärdens riksintresse väl svarar mot den inriktning för att säkra och utveckla regionens kulturmiljövärden som RUFSS 2010 anger. Nämnden avstår från att närmare kommentera värdebeskrivningar och riktlinjer för de enskilda riksintresseområdena.